

FELSŐMAGYARORSZÁGI HIRLAP

Megjelen minden szerdán és szombaton este

Kéziratokat vissza nem adunk.

Szerkesztőség: Wekerle-tér 671.

Felelős szerkesztő:
Bíró Pál.

Főmunkatárs:
Dr. Buza Barna.

Előfizetési ár: egész évre 5 ft, félévre 2.50, negyedévre 1.25
Egyes szám ára 5 kr.
Kiadóhivatal: Landesmann Miksa és Társánál, Wekerle-tér 502
Hirdetéseket a legutóbbabb árban közlünk.

Társadalmunk bünei.

(—s.—) Ha megfigyeljük a társadalom bármely rétegének viszonyait azt tapasztaljuk, hogy bár egyrészt a zárkózottság kínai falába hatalmas réseket ütött a fejlődés folyamata, mégis a kasztribeliek maguk között észnélküli versenyben pocsékolják el erejük javát.

A verseny célja cseppet sem nemes, — oktalan hiúság rabjai a versenyzők: elsőnek lenni, vagy elsőnek tartatni eleganciában, befolyásban, vagyonban és — különös perverzításként az ilyen kaliberű embereknél — elsőnek lenni, helyesebben elsőnek tartatni a becsület terén!

A kis iparos, csak úgy mint a magas állású tisztviselő, különb ruhába bujik, mint a hasonló körülmények között élő társai, ezzel akarván egyrészt takarni erkölcsi és szellemi inferioritását, másrészt tudja, hogy az elegáns ruházat nemcsak idegeneknél, de legjobb ismerőseinél is fokozott tiszteletet, minden körülmények között a legrosszabb esetben előzékeny, kiméletes bánásmódot biztosít számára.

A hanyag ruházódás, a nem urias ruházat kiszolgáltatja viselőjét a mindennapiság, az igénytelenség keserű sorsának.

Régi, de való mondás: a ruha teszi az embert!

Legjobb barátunknak hosszú tá-

vollét után csak röstelkedve nyújtunk kezét, különösen finoman ruházódó társaságban, — sőt, ha lehet, — egyszerűen megtagadjuk. Így jár el az érdemtellenül magas állásba jutott fiu paraszt, vagy iparos szüleiével szemben.

Tisztelettel parancsoló külső állati természet!

Az egyszerű, vagy hanyag külső szín azonban éppen ellenkező hatással van a környezetre, ha hirtelen jó örökség száll az illetőre, ha jó pártira tesz szert vagy ha kitüntetés éri; bámulatos alkalmazkodással respektálja az ilyen embert a társadalom; a Lazarust Króznának, a Kretnit Zseninek, a rutat hirtelen ugrással szépen tartja.

Igy ütük arcul a tisztességet, az önérzetet, a közérkölcset.

Ilyen szerkezetben találja magát majd a jövő nagy átalakulása a mi társadalmunkat.

Lehet-e ott belső érték, hol a látszat mindent, de mindent megszeresz, a mint csak a társadalom az egyesnek adhat!

A társadalom ezen bomlási folyamata nyújt-e garanciát arra, hogy a társadalom jelen rendje a tisztességes visszavonulás útján fog majd helyet engedni a társadalom nagy átalakulásának!

Nem-e kétségtelen, hogy jelen erkölcsileg zülált szerkezetében porrá zúzza a jelen társadalmat a demokracia egészséges, romlatlan, produktív ereje!

Nem-e kiméletlenül fog helyet foglalni itt a demokratikus radikálizmus, ha önként kínálkozik erre az alkalom!

Nem lehetünk erős, szilárd szervezet, erkölcsi érték hiányában olyan ellenfél, melylyel tárgyalni és megegyezni érdemes.

A demokracia első nagy sikere végleg elpusztít minket, mert tehetetlenül tengődünk — bár a jelen rendnek kiváltságosai vagyunk — az erkölcsi s a közélet tág terein!

A látszat — minden!

Semmi nemes cél, elégtelen erő, az idealizmus, az emberiség nagy feladatai iránti érzelem és értelemhiány mint immár évtizedek óta tartó jelenség arra mutat, hogy nem az életre, a munkára, feladunk betöltésére születünk, hanem arra, hogy tisztelettel emeljünk kalapot az aranyóra-lánc előtt és szánakozó mosollyal térjünk napirendre a fölött, ki ingmell nélkül bár, de óriási magasságban a törpe nagyságok fölött az emberiséget, a társadalmat feladatai megértésére törekszik tanítani.

Ilyen anomáliák ma már a rendes jelenségek közé tartoznak.

A gyémántgyűrű — melynek köve 99/100-ad részben hamis — szimboluma a mai társadalmunknak; a látszat mesterei vannak felül s bázis nélkül lévén, legnagyobbat esnek, ha a reform szele majd nagyobb erővel fúj.

A demokraciától sokat várunk!

Természetesen térfoglalása a jelen társadalom korhaát volta mellett oly elementáris lesz, hogy féktelenségében tabula rászát csinál és csak uralma szilárdságának tudatában fog majd az önmérséklés útjára lépni!

Az emberiség fejlődésének természetes rendje az, hogy mindazok az embertársaink, kiket évezredek alatt csak a saját előnyük előmozdítására eszközöknek tekintettünk, — végre valahára ugyanazoknak a jogoknak részesei, ugyanazoknak a kötelezettségeknek viselői legyenek, melyeknek kizárólagos részesei és viselői eddig mi voltunk.

A reformáció és a francia forradalom a kiváltságosok szűk körét kitágították, de még megszállhatatlan milliók állanak az emberi jogok érvényesülésének körén kívül.

A reformnak kétségkívül bekövetkeznie kell!

Csak a rázkódtatás hirtelenségét és nagyságát célozzuk intrigálni azzal, hogy a válság a mai társadalmat szilárd erkölcsi alapon egyesítve találja.

Az átmenet ugy természetesebb lesz és előnyére válik a társadalmi jogok régi birtokosainak és várományosainak egyaránt!

A mig a korrekot vasalt nadrág a leereszkedő vállveregetés és a jóakaró szemhunyorogtatás alatt —

TÁRCA.

A tüzoltók ünnepélyére.*)

Itta: *Id. Bajusz József.*

Ha a vész hi' rohanjatok! . . .
Tübbe e zászlót vngyettek,
És a tüzből mindannyiszor
Győzelmesen terjettek meg.

Csak egy tüzet ne oltatok,
*Azt mely kiháló félen van,
A honfú nemes tüzet,*
A mely hamvad a magyarban.

Van rá példa, — feljegyezve
Igazolja a történet. —
Hogy mióta tüzoltóink
Világszerte szerveztettek,

Egy szép ország fejedelme,
— Az országra nem halgatta, —
Jó szomszédját rabló vágygyal,
Indok nélkül megtámadta.

De az Isten büntetése
El nem késett, utólérté! . . .
Koronáját, kivont kardját
Lesujtotta, összetörte . . .

Aztán a nép! . . . szegény ország
Lett urának áldozatja,

* A sátoralja-ujhelyi tüzoltók zászlószentelési ünnepélyére 1879. június 15-én. Elszavaltta ezv. 1879. július 11-én a sátoralja-ujhelyi ev. ref. egyház javára tartott hangversenyen. E lap keletkezése és a szeptember 8-iki ünnep lehetővé tették annak közlését. Szerk.

Mert a győzelmes hadsereg
A szép frankhont megszállotta.

'S ez még hagyján! ha belviszálj
Nem zavarja a győzelmet,
Az előnyomuló ellenel
Tán még így is megküzdzenek,

De belviszálj! S annyi ellen!
Sorezredeik kidölvé! . . .
A nép tehát tüzoltó!
Az országból berendelte,

S ezek a Hon intésére,
Víz helyett karddal kezükben
Megjelentek és részt vettek
Az utolsó küzdelemben.

Igy dicsők ti, egyik kézben
A tüzoltó szövétnekkel,
Más oldalon, itt a balon
Lángoló honszeretettel! . . .

Az egyik olt, másik gyulaszt.
Óh! gyujtsatok tüzet, lángot! . . .
— Ha a Hon hiv hagyjátok fel
Félben is nemes munkátok! —

Ha minden ég, — föld, lég, folyó,
Tüzkárnakat raktak alánk,
Minek nekünk akkor vagyunk?
Megyünk ha hívsz, megyünk Hazánk!

Minden vesszen, minden égjen,
Csak te lángolj Honszerelme! . . .
És a ki biztosítva nincs
Meglend a Haza mentve.

A szobaúr.

— Humoreszk. —

Ne tessék kérdésnek venni, ha kijelentem, hogy ez a szobaúr én vagyok. Azaz, hogy csak voltam, mert most már nincsen szobám s így a magam iránt táplált legnagyobb jóakarattal sem nevezhetem magamat urnak. Szíves engedelmekkel el fogom önöknek mondani hajléktalanságom történetét.

Mikor ezelőtt három hónappal beköltözöttem a Kácsa-utca egyetlen háromemeletes házának másodemeleti udvari szobájába, háziasszonyom azzal az örvendetes hírről lepett meg, hogy a szobaleány súlyos beteg s így egyelőre vele ne rendelkezsem. Én meleg részvétemet fejeztem ki a hatvanöt esztendő barna kis szobalány szomorú állapot felett és elkecserevde az emberi lét illetőn gyarlóságán, elindultam egy kis búfelejtőre. Nagyon nagy lehetett a bánatom, mert három napig nem tudtam elfelejteni. — Negyedik nap végre késő éjjel hazavetődtem. Midőn kinyitottam szobám ajtaját, megdöbbenve álltam meg a küszöbön: a szoba közepén ravatal volt fölállítva; a falon hatalmas fekete vászon terpeszkedett, óriási fekete keresztel s a sarkokban gyertyalángok lobogtak kísértetiesen.

— Az ördögbe is! — gondoltam magamban — ennek fele se tréfa! Hova kerültem, miféle halottas házba? Tán eltévesztettem az ajtószámot, vagy az emeletet.

Megtapogattam a ravatalt, magamat,

az ajtófélfát; kinéztem, hogy tényleg a második emeleten vagyok-e; majd bele-néztem a tükörbe, hogy nem-e haltam én meg tudtomon kívül s a mig nem voltam idehaza, kiterítették — de aztán eszembe jutott, hogy a századik halott se fizet spergeld-et a házmasternek s megnyugodtam abban, hogy bizonyosan a szegény hatvanöt esztendő barna kis szobaleány szenderült jobblétre. Szegény! — gondoltam magamban — most nem mehet többé a regement után! Miután egy forró könyvnyet sajtoltam ki szememből, esendően eltávoztam és sohasem tértem vissza többé. Elvégre ráérek majd a halottak közé feküdni akkor, ha erősebbek lesznek az idegeim. Ma még nem tudnám nyugodtan végignézni a temetésemet. . .

Másnap vettem ki egy szobát a Vámház-köruton. Ha előrebocsátom, hogy negyedik emelet nem volt, tán fölösleges kijelentemem, hogy a harmadik emeletre költöztem. Már nem emlékszem tisztán, micsoda bánatom volt akkoriban, csak azt tudom, hogy a hónap utolsó napjaiban megint sűrűn búfelejtöttem. — Mikor azonban vagy harmadnap hazakerültem, a házmaster elállotta az utamat s udvariasan, de határozottan így szólt:

— Kérem már nem tetszik itt lakni!
— Hát hol tetszem lakni? — kérdeztem barátságosan.

— A Borz-utcaiban. Oda költözött a szobaasszony.

— És én is elköltöztem vele? —

emberi méltóságunk gyalázatára — állunk és csak látszatra, tüntetésre használjuk fel az erkölcsöt és a munkát, — addig sem igaz tekintélyre, sem kiméletre, sem eredményre — a jövőt is tekintve — számot nem tarthatunk.

Sárospatak és a színészövekzet.

Sátoralja-Ujhely, szeptember 6.

Sárospatakról írja levelezőnk, hogy Kunhegyi Miklós színtársulata e hét végén odaérkezik és e hó 9-én szombaton az előadások sorozatát ottan megkezd. Az időny mintegy három hétre van tervezve.

Ezen hír közelről érdekel bennünket, mert ösmertes városunk közönsége előtt, hogy a tervből lett *„Északkeleti Színi Szövetkezet”* társulatának igazgatójával eddig Kunhegyi Miklós van kizsárolva. E. K. Sz. Sz. létesítése céljából eddigi terv szerint öt város egyesül. Ez az öt város: Eperjes, Nyíregyháza, Munkács, Ungvár és Sátoralja-Ujhely. Tehát ha ebből két város 3-3 hónapos és a másik három város 2-2 hónapos évi szezonra tart igényt, akkor ebből kitélik egy egész esztendő. De számunkat legalább egy hónap nyári szünetet, amire jobb társulatnak okvetlen szüksége van, akkor még ennyi idő sem eshetik egy-egy városra.

Most, hogy a Kunhegyi társulata Sárospatakra megy, van egy életrevaló eszmének. Az öt nagyobb város közül — amint először terveztük — ejtünk el egyet, például Nyíregyházát, a mely már fekvésénél sem eshetik az „E. K. Sz. Sz.” kerületébe. E helyett vegyük fel a szövetkezet keretébe Sárospatakat. Így már könnyebben oszthatjuk meg az időt is, mert Sárospatak legfeljebb csak egy hónapos időnyt bír el.

Megmondjuk, hogy miért fontosabb ennek a városnak a felvétele? Olyan a vidéki társulatok szervezete, hogy az őz elején szokták azokat új erőkké és az újabb darabok beszerzésével felkészíteni. Azután az ekkép megerősített vagy nagyobb időközökben teljesen újraszervezett társulatok előbb *összetanulnak* és csak azután produkálhatnak jobb előadásokat.

Erre az összetanulásra nagyobb városok társulatai mindig a kisebb városokat választják és csak azután mennek

az igazi állomásra. Így tanult nálunk mindig a Csóka és Tiszay társulat, a mire mióta lapunk fennáll, már újjal is rámutattunk. Így van most Egerben Tiszay, a pécsi színház és Nagy-Károlyban Csóka, a miskolci színház igazgatója. A szövetkezet tervéből egyáltalán ki kell zárunk ezt az összetanulási időt, volt benne részünk, megelégteltük, idővel mindig növekszik az igény és jogosan. Vegyük fel tehát most Sárospatakat erre az összetanulási kis időnyre.

Sajnosan, a vidéki színészetet nem képesek a vidéki városok fenntartani, talán éppen azért, mert ez a szövetkezeti irány nincs eléggé kifejldve és így a társulatok pillanantnyi pénzzavarokkal küzdve, művészeti szempontból oly nivón állanak, hogy a közönséget elidegenítik a magyar színésztől, a magyar kultúra fontos organumától. — Különösen azok a kisebb városok, mint Sárospatak egyáltalán nem kapnak valamire való társulatot. Igaz, hogy nincs is hozzá való helyiségük.

Ha tehát Sárospatak be volna véve a szövetkezetbe, állandóan jobb társulatot kapna. Igaz ugyan, hogy nem tökéletesen összetanult társulatot, de mindenesetre hasonlíthatatlanul jobbat, mint eddig. Az eddigieknél ensemblet sem láttak, annál sokkal precízebbet kapnak a szövetkezet társulatánál is, a melynek nagyobb és jól összerendezett erőkből kell állania.

Mi tehát ebből a szempontból is helyeselnék, hogy Kunhegyi mielőtt az „E. K. Sz. Sz.” megalakulása előtt utra kel, az összeállított társulattal előbb bemegy Sárospatakra, ahol mindenesetre jó szezonja lesz. Mert ebben a városban a „budrogparti Athén”-ben nagy melegegys a legszébb, legnemesebb hazafias és nemzeti érzelmeknek: a magyar kultúrát örömmel pártolják. Jó magyar színtársulat ott igen szép napokat élhet.

Ugy halljuk, hogy Kunhegyi a pataki szezon után szeptember végén Sátoralja-Ujhelybe jön. Ha itten két hónapos szezonot akar elérni, akkor erre a terminusra okvetlen meg kell itt kezdenie az előadásokat. Mert a mai ujhelyi színháza legfeljebb november hó végéig lehet eljárni; a hideg idő beálltával — addig míg az új színház fel nem épül — színtársulat itt meg nem élhet.

kérdeztem újra, növekedő kíváncsisággal.

— Azt hiszem. Legalább a szobában nincsen semmi.

— És tudja legalább, hányadik házszám alatt lakom a Borz-utcában?

— Azt már nem tudom! — felelt stoikus nyugalommal a vámház-köruti cerberus és becsapta az orrom előtt a kaput.

Neki indultam a Borz-utcának. Miután vagy ötszáz sterlinget és félmillió reiszt kapupénz gyanánt kifiztettem, szerencsésen raakadtam háziasszonyomra, a ki a hurcolkodás alkalmával nagylelkűen magával hurcolta az én butraitmat is. Megköszöntem elköszönéséért és elhelyezkedtem új otthonomban.

Nem telt bele négy hét és megint valami bűm akadt. Hogy minél előbb elfelejtsem, megint kimaradtam néhány éjszákára, de előbb barátságosan megkértem a háziasszonyomat; ha esetleg időközben megint hordozóskodnék, legyen szives és ne hurcoljon engem is magával!

— Legyen egészen nyugodt, nem fogom magammal vinni! — szólt komolyan háziasszonyom. — Itt fogom hagyni!

Teljesen megnyugodva szórakoztam néhány napon keresztül. Mikor megcsengettem, a házmezer úgy nézett rám, mint kit szemre vesz olyként sánda gyuanu — de nem szólt semmit. Felmegyek a harmadik emeletre, kinyitom a szobám ajtaját s szokásomhoz híven keresem az éjjeli szekrényemet és rajta

a gyertyát, gyufát. Tapogatok — sehol semmi. Talán megváltoztatták a butorberendezést! gondoltam magamban. Óvatosan lépkedtem a fal mellett, kinyújtott kézzel tapogatózom — mindenütt a nagy semmi és semmi egyéb. Kezdem dühbe jönni. Ah! Ez mégis csak sok! Mind gyorsabban lépek, grútt sietséggel kavargok a szobában, a fal mellett, köröskörül, mint egy kengyel-futó, abban a boldog reményben, hogy végre is beleütöm valami kiálló butor-darabba az oldalamat — de nem! Az egész szoba üres volt, csak a közepén emelkedett egy szerény halom. A ruháim voltak ott összehányva, akárcsak Attila nyercg-máglyája a katalánai síkon... Megint elhordozóskodott a háziasszonyom, de ezuttal beváltotta a szavát és nem vitt magával.

Másnap a rendőrségnél megtudokoltam háziasszonyom új lakását: visszaköltözött a vámház-köruti régi lakásába.

— Miért költözött ki, ha újra be akart költözni? — mordultam rá barátágtalanul.

— Nagyon szerettem önt, mint szobaurat s nem tudtam önnek felmondani! — felelt keszmesülvé — azért inkább elhurcoltam magammal s — künn felejtettem...

A háziasszonyomnak e feledékenysége óta vagyok én hajléktalan.

Tövis.

A MEGYE ÉS A VÁROS.

— A városi képviselőtestület. Nem úgy van ám, mint volt régen. Most már ritkábban gyűléseznek a városatyák, mint annak előtte. Rendezett tanácsu város vagyunk, végez tehát minden a *tanács*. A képviselőtestületnek csak hébe-korba van joga beavatkozni a város ügyeibe. Akkor, a mikor képviselőtestületi gyűlésre hívják össze a városi polgárság mandátúrusait, no meg a virilistákat. Sátoralja-Ujhelyben igazi ellenőrző gyűlés még alig volt, a mit eddig hallottunk az jóformán csak szervezkedés számba megy. A legközelebbi őszi közgyűlés úgy látszik élénkebb lesz, mint az eddigiek. Több oldalról hallunk jogos panaszokat abban az irányban, hogy a tanács a legsötétebb fátyol leple alatt működik és érthetetlen módon idegenkedik a nyilvánosság felé. Más városokban divó szokás ellenére a lapokkal nem közli a város a tanácsülések pontjait és azok eredményéről hivatalos kommunikét nem közöl. Ez irányban lapunkban már intéztünk felhívást a polgármesterhez, de eredménytelenül. Azonkívül úgy hírlík — interpellálni fogják a városi kormányzatot, a vámsorompokkal kapcsolatosan történt visszaélések miatt, a melyet lapunkban már egyszer szellőztettünk. Nem kevesebb figyelemmel nézünk azon második interpelláció elé, — a melyet Hlavathy Elek közlg. jegyző botránnyal szemben — a városi tisztviselői kar erkölcsi reputációjának megvédése érdekében, — a képviselőtestület egy nagy tekintélyű tagja készül a polgármesterhez inténi. Azonkívül sok más, kisebb-nagyobb fontossággal bíró ügy vár elintézésre, a melyekre majd felhívjuk a nagyközönség figyelmét. Szóval várunk igazi munkát. A polgárság nagy érdeklődéssel kíséri a városi kormányzattal szemben a képviselőtestület első komoly akcióját. Feltétlenül bizik a polgárság abban, hogy a képviselőtestület függetlenül és őszintén gondolkodó tagjai, szemben az uralkodó haddal; képesek lesznek egészséges szellemet vinni a város gyűléstermébe.

HIREK.

Szeptember elsejével új előfetes nyitja a „Felsőmagyarországi Hírlap”-ra. Tisztelettel kérjük t. előfizetőinket, a kiknek előfizetése július végével lejárt, hogy a lap megrendelését minél előbb megújítani szíveskedjenek, nehogy a szeptemberben fennakadás történjék.

— Személyi hír. Dr. Mitrovics Gyula sárospataki gimnáziumi tanár, olaszországi tanulmányutjából ma érkezett vissza Sárospatakra.

— Erzsébet királynő halálának évfordulója alkalmából e hó 11-én hétfőn, a sátoralja-ujhelyi róm. kath. templomban nagyszerű gyász istentisztelet lesz. Az *„Örök imádság templomá”*-ra való gyűjtéseket az egész vármegyében vasárnap és hétfőn előkelő hölgyek fogják végezni.

— Dr. Finkay Ferenc sárospataki jogtanár részére a vallás- és közoktatásügyi miniszter 500 ft utazási ösztöndíjat adományozott a külföldi büntetőjogi viszonyok tanulmányozására.

— Halálozás. Özv. Vajda Ferencné, szül. Engelbrecht Julia urnó, élete 61-ik évében szívvelhűdésben e. hó 3-án déli 12 órakor Sárospatakon elhunyt. A nagy kiterjedésű család külön gyászjelentésben tudatja a megboldogult elhunytát.

— Hírek a kassai egyházmegyéből. Kiss József perbenyiki kaplán Kassára hitoktatónak; Tomcsányi János Varan-

nórol Perbenyikre; Makovics József Szacsurból Varannóra; Holub József Eperjesről Zboróra; Frimmer János Zborórol Széklaóra; Koredkó Ede Tolcsváról Eperjesre; Raischli Ferenc Encsőtől Tályára; Karácsonyi Imre Tályáról Tolcsvára segédlelkészeknek lettek áthelyezve.

— Házasság. Scharmann Simon szidnyagykereskedő és a kassai orth zsidóhitközség elnöke házasságra lépett *Krisztianpoller* Paula urnóval Bródyban.

— Az Önkéntes Tüzlött Egyesület jubileuma. Nagy és fényes ünnepes színhely lesz Sátoralja-Ujhely. E hó 8-ikán pénteken 25. éves jubileumát ünnepli városunk Önkéntes Tüzlött Egylete. *Juhász* Jenő főparancsnok fáradhatatlan buzgalommal mindent elkövet, hogy az ünnepély mennél impozánsabb legyen. Az ünnepélyre számos tüzlött egylet jelentette be részvételét, így a nyíregyházi, szalkai, kassai, sárospataki, kázméri, ungvári, munkácsi és még több. Pénteken délben a városi színházban mintegy 300 terítékes bankett lesz, a melyen részt vesz a város színe-java. Este a *„Nyul”* kerthelyiségben táncmulatság lesz, a mely iránt fölötté széles körben nagy érdeklődés mutatkozik.

— A kassai színház megnyitási ünnepélye. A színház megnyitására napban folynak az előkészületek. Az utolsó városi törvényhatósági közgyűlésen elhatározták, hogy a város küldöttséget meneszt a fővárosra, amely a kormány tagjait és az országgyűlés két házát, a főrendi- és a képviselő-házat a színház megnyitási ünnepélyére meghívja. Ez a küldöttség — *Péchy* Zsigmond főispán, *Éder* Ödön országgyűlési képviselő és *Münster* Tivadar kir. tan. polgármester — e héten utazik a fővárosba, hogy kiküldetésének eleget tegyen.

— Táncmulatság. A sárospataki önkéntes tüzlött egylet parancsnoksága, zászlóalapja, növelésére f. hó 16-án, a városához termeiben jótékonycélu táncestélyt rendez. Beléptíj személyijegy 2, családjegy 4 korona.

— Új fogyasztási és értékesítő szövetkezet. Sárospatakon a mult hó 30-án fogyasztási és értékesítő szövetkezet alakult. Harmincnyolcan 43 részjegyet irtak alá. A szövetkezet tisztviselői a következők: Szivos Mihály gymn. tanár elnök, Bálint Dező ev. ref. lelkész, Novák Lajos theol. tanár, Ellend József gymn. tanár, Bogay Zsigmond gőzmalom tulajdonos, Dr. Tüdös István theol. tanár, Dr. Szabó Sándor jogtanár igazgatósági tagok. A felügyelő bizottság Szekérák Kálmán róm. kath. plebánus, Phillip Károly uradalmi igazgató, Debreceni Bertalan főiskolai jogigazgató, Végh Bertalan ügyvéd, Dr. Kiss Sándor ügyvéd választottak meg.

— Egyházközségi közgyűlés. A tiszáninneni ev. ref. egyházközség ez évi őszi közgyűlése szeptember 26-án lesz Sárospatakon.

— 40 éves jubileum. Szép ünnepély folyt le a mult hó 29-én Homonnán. *Peltsárszky* Lajos homonnai kir. adóhivatali pénztárnok e napon töltötte be állami szolgálatának 40-ik évét, s az ottani m. kir. adóhivatali tisztikara fényes társasvacsorát rendezett a szeretett jubilans főnök tiszteletére Moskovics Leó vendégfő éttermében. A társas vacsorát megelőzőleg, a hivatali tisztikara a hivatalos helyiségben kedves emlékek lepte meg a nagybecsült jubilánt; Sándor Mór homonnai felső kereskedelmi iskolai rajtanár által készített életnagyságú kétrajz mellképével, diszes kiállítású rámba foglalva. A banketten a város színe-java, a vidékről is sokan, összesen 85-en vettek részt. — A központi pénzügyi hivatal Mauks Endre pénzügyi tanácsos, helyettes pénzügyigazgató, Kaulics Mihály számlellenőr, Széles Gábor adóellenőr és Novák Gyula adótitást képvisölték. Az első pohár köszöntőt Mauks Endre

mondotta, s ezután számtalan szebbnél szebb beszéd hangzott el a jubiléusnét felteve és dicsérve. Vacsora közben életvelastattak: Talpakovics Vazul kir. tanácsos és kir. pénzügyigazgató, valamint a megyében lévő, de az ünneppélyen részt nem vehető tisztársak táviratai. A banket Dandás Pál homonnai cigányprimás bandájának játékvál füzereve, egészen a hajnali órákig tartott, kedélyes vig hangulatban. —

— **Az alsó-zepléni ev. ref. egyház-megyei özi közgyűlése** augusztus hó 29-én ment végbe Sárospatakon, mely alkalommal Miklós Béla világi tanácsbíróvá történt választása alkalmából 500 frtos alapítványt tett az alsó-zepléni özvegy papnék segélyezésére. Gyűlés után a Vadász-kürt szállodában közebéd volt, amelyen a meglelment mind Miklós Béla vendégei voltak.

— **Összevételkezés.** Luka községben Varga András valami csekélység miatt összevételkezett Fekete Józseffel. A diskurzusnak az lett a vége, hogy Varga egy vasvillát ragadott fel és azzal Fekete-t úgy megverte, hogy az most élet s halál között lebeg. Vargát letartóztatták.

— **Az erdőbényei gyógyfürdőben** az elmúlt fűrdőévadban 378, illetőleg családtagjaikkal 631 fűrdő-vendég volt.

— **Szűllősgazdáinkat figyelmeztetjük,** hogy a kedvezményes boritaladónak csak úgy lehetnek részesei, ha e hó 15-ig erre való igényüket a polgármesteri hivatalban bejelentik.

— **A sátoralja-ujhelyi kir. törvényszék,** a homonnai és király-helmeci járásbírósnál díjnoki állás van tisedésben, akik ezen állások valamelyikét elfogadni óhajtják, a sátoralja-ujhelyi kir. törvényszék elnökénél jelentkezzenek.

— **Eladó 25 szekér finom hegyes vidéki széna 150 forintért.** Cim a kiadóhivatalban.

— **Ökoleves tanítónő lecke-órát ad.** Bővebbet a kiadóhivatal.

IRODALOM.

Egy vidéki poéta.

Céltatosan adtam ennek a cikknek ezt a címet. Tudjuk, hogy talán sehol nincs annyira kifejldve a főváros és vidék közti éles megkülönböztetés, mint éppen Magyarországon. Tudjuk, hogy ez az a mi nálunk az általános és üdös szellemi haladást és a kultura egészséges fejlődését akadályozza. — Ez az anomália legelősebben ri ki az irodalomban. Azt hiszik, hogy minden igaz erő csak a fővárosban lehet. És éppen ezért rohan oda mindenki. A helyett, hogy az eszmék táplálékát egyenletesen ötanák az ország vérszartornáiba, minden vért a szív felé szoritának. — Ezért megterhelte a szív és beteg az egész test. Vidéki poétától valóssággal visszariadnak, a fővárosit még csak-csak elovassák. Pedig hát sokszor éppen a poézis mezején sokkal szebb virág fakad a falusi mezők zöld füve között, mint a paloták soraiiban. Vidéki poétától ma nem is mernek verset elolvasni, ha valamelyik poéta azt akarja, hogy észreveggyék fővárosi lapban kell a versét kiadni. Közölnék itt egy verset, amely egy vidéki poéta saját alatt levő verskötetéből való. Itt fenn Magyarország egyik felső-zepléni falujában a segédjegyzői asztal mellett Kosarócon írogatott verseket Császár József, aki csak rejtve verte a lantot eddig, prózában is igen szép és ügyes tollal ír. — A verset nem dicsérjük, időnként fogunk a kötetből szemelvényeket közölni: meglátjuk mennyi invenció, mily édes meleg hang és a gondolkodás az eszme szabad szárnyalásának mily tündő levegője árad ki ezekből a versekből.

A verskötet **Landesmann** Miksa sátoralja-ujhelyi könyvkiadó szép kiállításában szeptember végén hagyja el a sajtót, a kötetet előfizetni lehet szeptember hó 20-ig a szerzőnél Kosarócon. (U. p. Görögnye.)

Szemrehányás.

Apám! Azt nem vetem szemre árn, Hogy kevés gondot fordítál reám, Bár tudtam vón' magásra törni én, S nem kellett volna lennem semmivé, De az az egy — hiába — nagy bajom: Mért nem tanítál fejet hajtanom?

Igaz, oktattál jóra eleget: Hogy istenfélő, hogy jámbor legyek, Szeressem a vérel szerzett hazát, Nyílt szívű legyek és igaz barát; Csak egyet elfeledtél, fájdalom: Mért nem tanítál fejet hajtanom?

Egy ur, ki nálunk sűrűn jöllakott, Feledve a sok régi jó napot, Hogy egyszer sziveségre kértem én Néhány fagyos szót alig vet felém: Tönkön vagyunk, s óvé a hatalom... Mért nem tanítál fejet hajtanom?

Indultam lelkiismeret szaván, S balsorsom ez volt, jól tudom ma már, Mert bár a csuszás fényleny biztatott, Nem türtem én a számon lakatot. Tudom: a büszkeségnek átka nyom... Mért nem tanítál fejet hajtanom?

A gazt soh' sem kiméltem, az igaz, Belém ragadt azért néhány pimasz; Létemre törni fogtának kezét, Bosszúló körmük gyakran vérezett... Meglásd! megvádol még egy sirhalom: Mért nem tanítál fejet hajtanom?

KÖZGAZDASÁG.

* A kereskedelmi alkalmazottak öröme.

A kereskedelmi alkalmazottak legutóbbi országos kongresszusa foglalkozott többi között a kereskedelmi alkalmazottak nyugdíj-ügyével, felmondái idejének szabályozásával, a teljes vasárnapi munkaszünet kérdésével és az inasúgy szabályozásával. A kongresszus minden kérdésére vonatkozólag konkrét javaslatokat terjesztett a kereskedelmi miniszter elé, a ki a fölterjesztésre a következő leiratot küldte a Kereskedelm: Alkalmazottak Országos Egyesületéhez.

A kereskedelmi alkalmazottak II. orsi országos kongresszusának elnöke a kongresszusi határozatok kérésztüvelére vonatkozólag konkrét javaslatokat terjesztvén elő, értesitem az egyesületet, hogy az előterjesztésben foglaltak között azokat, melyek törvényhozási intézkedést szükségelnek, az erre vonatkozó törvények módosítása alkalmával fogom megfontolás alá venni, azokra nézve pedig, melyek — a jelentés értelmében, ezuttal még csak tanulmány tárgyát képezik, elvárom a többi javaslatokat. Budapest, 1899. július 29-én. Hegedűs s. k.

Ez a leirat nagy örömet keltett az egyesület tagjainak körében, mert első eset, hogy kereskedelmi miniszter ezekre a fontos ügyekre vonatkozólag ily határozott ígérteket tett az egyesületnek.

* **A mezőgazdasági munkásokvetítés országos szervezését tervező Darányi földmivelségi miniszter s az erre vonatkozó törvénytervezetet a napokban küldték meg az összes gazdasági egyesületeknek bizalmas hozzászólás céljából.** A javaslat — hir szerint — már az ősszel a parlament elé fog kerülni. A földmivelségi miniszternek ezen kívül még két törvényjavaslata van készülőben, az egyik a cséplő- és munkás vállalkozók, a másik a gazdasági segéd munkások jogviszonyainak szabályozásáról szól.

* **Pénzüntézetek reformja.** Ebben az esztendőben igen korrek irányban indult meg egy mozgalom, a mely a pénzüntézetek reformjával foglalkozik. A pénzüntézetek reformja egyes pénzüntézetigazgatókkal és pénzüntézet tekintélyekkel folytatott érintkezésből kifolyólag számos figyelemre méltó eszmét vetettek fel. Ezek sorából különösen említést érdemel a **felügyelő-bizottság előterjesztés** irányuló véleménye, mint olyan, a mely részvényjogunk bekövetkező újabb kodifikálása alkalmával méltán igényt for-

málhat a kormány és a törvényhozók figyelmére. Mert, amit ma egyes intézetek a merőben célszerűen felügyelő-bizottság díjazására, jutalékok, napi díjak és fix illetmények címén kiírtettek, az bőven elég volna, sőt fel sem menne az esztől-esetre kiküldött és sokkal célsebb számviszsgálók és revizorok díjazására s költségeik fedezésére.

* **A denaturált szesz elárulása.** A szeptember elsajén életbe lépett új szeszadótörvény értelmében azoknak, a kik az égetett szesz italoknak korlátolt kimerésével foglalkoznak, a denaturált szesz elárulására vonatkozó engedély csak azzal a megszorítással adható meg, hogy a denaturált szesz legalább fél literes ürméretű dugaszolt zárt palackokban szerezhetik be és árusíthatják el. A törvény eme világos rendelkezéseit a pénzüntézettség több helyütt félre-magyarazza, amennyiben ezen megszorítást a kismértékbeni elárulásokra-vagyis azokra, akik égetett szesz italokat dugaszolt zárt palackokban árusítanak, rá akarja erőszakolni.

* **Új vasut Felsőmagyarországon.** A kereskedelemi miniszter elrendelte a **Bártfától a gácsorsági határszél**ig tervezett helyierdeklü vasut közigazgatási bejárását. Az erre vonatkozó tárgyalásokat Bártfán szeptember 4-ikén, Zboron szeptember hó 5-ikén tartották meg.

* **Gazdasági tiltanfolym.** A földmivelségi miniszter megbizta a gazdasági egyesületet, hogy e tél folyamán a községek népessége szerint, lehetőleg a járási központokon 1—2 és 3 hónapos téli tanfolyamokat rendezzen. A melyeknek célja a népet az esténkénti előadásokkal a gazdaságnak egyes ágairól alaposan tájékoztatni s a vidék viszonyainak megfelelő házi ipart közzöttük meghonosítani. A tanerők lehetőleg a lelkészek és tanítókból lennének, a házi ipari oktatást szerződöttet mesteremberek végeznék — mindezekért 5 frtig terjedhető napi díjat és a körülményekhez képest fuvar költséget is kapnának.

Nyilvános számadás.

A sátoralja-ujhelyi ált. ipartestület által 1899. évi augusztus hó 20-án rendezett táncestély jövedelméről.

Bevétel 486 korona

Kiadás 129 korona

Tiszta jövedelem: 357 korona

Felülizettek: 8 koronát Mráz Antal, 3 koronát Kapás L. Aurél, 2—2 koronát Schmidt Lajos, Szentgyörgyi József, Harasztó Vince, Gáthy Géza, Schön Sándor, Bock Imre, Zombory János, Lenhárt Imre, Jaczkó István, Kovalecsik János, Maláricsik József, Mór Dániel, Lachó Jánosné, Katkó István, Fischer Ödön, Weisz Mór, Réz Béla, Dudics György, Plóth Ignác, Petneházy Sándor, Kucsera János, Kósa Béla, Lanbauer Miksa, 1—1 koronát Widder Mór, Szöllösy Endre, Glück Jakabné, Zinner Jenő, Wessely Mór, Bilanovics István, Jászay Antal, Szeifert Jenő, ifj. Volytkó Istváy, Szemán János, Szemán András, Kopkó Imre, Fehér Kálmán, Orós Sándor, Szabó Sándor, Jankovics István, Botyán Antal, Farkas Zsigmond, Farkas Ignác, Koscsák, Potoczki György, Majoros András, Werner Miksa, Solder István, Klein Pál, Frey Miksa, Lukácsovics József, Keleti Jenő, Rónai Lipót, Szakácsy Károly, Geulauber Nándor, Gömöri Bertalan, Nagy Ferenc, Mózer Ödön, Schön Mór, Szathmáry József, Bucsinzky István, Szakácsy Sándor, Stern Viktor, Böhm Albert, Lomnicer Manó, Gutmann Ferenc, Bánóczy Kálmán, N. N., Schweighofer Janos, Altman Samu, Barskó János, Morgernstern Emánuel, Matirko János, Maláricsik Pál, Majoros Gyula, Landsberger Adolf, Gyarmathy Béla, Horváth József, Pekáry Lajos, Zemlényi Sándor, Tóth István, Fazekas Pál, Soós József, Kulics János, Babis András, Schwartz Sámuel asztalos, Szemere Emil, ifj. báró Waldboth, Jakubcsó József, Szuhóza, Rónai Adolf.

Jegyeket megváltották: 2 koronával Stercz Jenő, Büchler Ferenc, 4—4 koronával Csernyiczky István, Korinkó János, 1 koronával Loich Gyula.

Adakozott 10 koronát Kincsesy Péter gyöngyözerész, a tanoncol munkakiállítására.

Fogadják a táncestélyen résztvevők, a rendezőség, felülizetők, jegymegváltók és Kincsesy Péter adományáért, az ipartestület előjáróságának ez uton nyilvánított köszönetét.

Sátoralja-Ujhely, 1899. szeptember hó 3.

Gáthy Géza, titkár. Bánóczy Kálmán, elnök.

A szerkesztőség üzenete:

S. Z. Zempléni megye. Jól emlékszik, az a táblázat, a mely egy debreceni kihásaitási és partieszközleli vállalkozó kapujáról került nyilvánosságra a **Budapesti Napló**-ban még pedig a július 29-iki számban jeleut meg. Igenis anélkül a 16000 frtos partinál még 30000 frt örökség is kiltatásban van. A leány ügyfelet ref. óhajta, hogy a férj legyen: orvos, ügyvéd, mérnök, hírlapíró, hivatalnok, bíró vagy katonatiszt. A másik is ugy van, ahogyan ön említi. 50000 frt. hozomány, 50000 frt. örökség, nyiregyházi leány, aki írá. és pupos. Legyen a jövendőbeli: orvos, ügyvéd, hírlapíró, mérnök vagy bíró. Ez így van a táblázatban, egész szivesen szolgáltatunk. Második kérdésnek azonban eleget nem tehetünk, mert partiközvetítései a sajtó nem foglalkozik.

Tudótló helyben. 5984. bf. sz. a szeméves szabadság megsértése és hivatalos hatalommal való visszaélés miatt. Ebben a stadiumban még nem közöljük.

Zs. B. Spatak. Köszönjük. Igen szép dolgok. Legközelebb sorra kerül.

Kiadja:

A SZERKESZTŐSÉG.

NYILT-TÉR.)

Egy pénzüntéti fogalmazóról.

Megesett a XIX. század végén, amikor az iparos és kereskedő világ mindenfelé általános tisztelgetés és közelebbséget vívott ki magának, hogy egy pénzüntéti fogalmazó engem iparos embert, aki felszolgáltam öt üzleti tartozásának kifizetésére, lakására rendelt és ottan a legembertelenebb módon, tetelgesen bántalmazott: széklet ragadott, azzal úgy fejté ütött, hogy hanyatt essem, mikor pedig a földön voltam, lábával össze-vissza rugdosott.

Oly hirtelen és oly brutális módon jött a támadás, hogy védekezésre alig gondolhattam; félve attól, hogy a nagy erejű ember nyomorékká verhet, egy alkalmas pillanatban az ajtón kiugrottam és menekültem, maradandó sebekkel hagytam el ezt az irtózatot helyet.

A pénzüntéti fogalmazó megjévede az ebből származható kellemetlenségektől, tartozását sietett másnap kiegyenlíteni. Én azonban, mivel tanuk nélkül, zárt szobában követte el velem szemben a tartozás kifizetésnek ezt a brutális módját, inditattva érzem magamat arra, hogy ennek az urnak, a kit **Milosevics** Jánosnak hívnak, nevét közzétegyem és figyelmeztessem a közönséget arra, hogy a derék magyar államtisztviselői karnak egy ilyen embertelen tagja van. Ezzel átadom őt a közmegevetésnek.

Sátoralja-Ujhely, 1899. évi szeptember hó 5.

Klein Gyula. mérsáros.

* E rovat alatt közölték a szerkesztő nem felelős.

Sienit, granit, labrador, szürke és fehérmárvány, valamint homokkő

sirkövek és pyramisok

Nagy raktár dus választékban

5—1000 frtlig

Ugyanitt síremlék-kövek
Vésése, aranyozása és felállítása,
sírdomb-kerítések felállítása
legjutányosabb árban
elvégeztetik

BURGER M.

sirkóraktárában S.-a-Ujhelyben, a »Vörös ökör« épületben.

Köszönetnyilvánítás.

Ő Fensége Salvator Lipót főherceg udvarmesteri hivatala.

Általános Asbestáru-gyár.

Ő eszébről és királyi Fensége Salvator Lipót Főherceg rendkívül meg van elégedve az asbesttalpbélt cipőkkel. Ő Fensége hosszabb gyalog kiránduláson használt és cipőket és érette, hogy lábai nem fáradtak úgy el, mint más közönséges cipőkkel. Küldök egy pár vadász-cipőt, hogy annak a mintájára készítsenek másikat asbesttalpbéltessel, ugyanannál a cipőszáznál a után küldök íle.

Hisszük, hogy e vadász-cipők ép oly jók lesznek és ép oly megfelelőek, a mint megfelelőek voltak a szalon-cipők.

Zágráb, 1898. július hó 8-án.

KRAHL, huszárl kapitány.

Magyarország volt miniszterelnöke, a közigazgatási bíróság elnöke, a következőket írja:

Tisztelt Doktor ur!

Az asbestbetéti cipők kitérőknek bizonyultak, szilárdan és puhán járok; megszünt minden láb fáradtságom, úgy hogy — azt hiszem — lábajom semmi további orvoslást nem igényel.

Szíves tisztelettel köszöni

Danoson, 1897. évi szeptember 17-én

tiszteelő híve

WEKERLE SÁNDOR.

Nincs többé láb fájdás!

Óvjuk lábainkat hidegtől,

nedvességtől és meghűléstől.

Sem tyukszem, sem izzadó láb, sem bőrkeményedés, sem lábdaganat, sem lábőgés.

Rövid idejű viselés után megkönnyebbül a járása annak, ki cipőjét dr. Högyes-féle, az egész világon szabadalmazott asbesttalpbéltessel látja el.

Kettősvastagsága 1 frt 20 kr., egyszerű 60 kr., homoktalp 40 kr., gyermekeknek fele.

Az asbesttalpbéltés kitérőknek legjobban bizonyítja, hogy a cs. és kir. közös hadseregnek és a m. kir. honvédségnek eddig 22.500 pár szállított.

Szétkeltés csakis utánvétellel, vagy a pénz előleges beküldése mellett Felvilágosítások, prospectusok és köszönetnyilvánítások ingyen.

Viszonteladókna megfelelő árendemény.

Asbestáru-gyár

részvénytársaság

Budapest VI. Sziv-utca 18.

27-52

Egyedüli elárusító raktár Klein Zsigmond „Kedvencz áruháza” S.-a-Ujhely Rákoczy-utca 775.

Első zemplénmegyei honi butor raktár.

Értesítés.

Van szerencsénk a helybeli és vidéki n. é. közönségnek becses tudomására hozni, miszerint, **Rákoczy-utca, Roth Bernát-féle házban** egy, a mai kor kívánalmainak megfelelőleg berendezett

Butorraktárt nyitottunk

hol is mindenféle stílus: ebédlő, háló, szalon, stb. berendezések a legjutányosabb árban és legpontosabban tognak kiszolgáltatni.

Kívánatra bármely e szakba vágó munkák saját izlés szerint, valamint

mindentemü épület munkák

a legrövidebb idő alatt s a legjutányosabb árban elvégeztetnek.

A n. é. közönség b. pártfogását kéri

6—6

tisztelettel

Büchler Ferencz és Fia.

Ha szép kenyeret vagy süteményt akar ön, kérjen 40—50 deka buzaliszthez 5 krajczárért 2 dekagramm „Stella” sütőport

mely jobb minden bécsi gyártmánynál.

Kapható Sátoralja-Ujhelyben: Bilanovits István, Szentgyörgyi Vilmos Malártsik György, Klein Albert, Klein Géza, Behyna Testv., Hazai Adolf, Klein Henrik, Fischer Hani, Glüch Samu, Grünbaum Márkusz Lichteinstein Adolf és Szikszay Róza kereskedésében. 59

7

helybeli összes tanintézetekben használandó

TANKÖNYVEK

Landesmann Miksa és Társa

könyvkereskedésében

Főtér, Dr. Schön Vilmos ur házában kaphatók.

iskolai szerek, írvák, táskák, író- és rajzszerek

hámulatos olcsó árban beszerezhetőek.

Felhívás!

Ezennel van szerencsém a t. cz. osztálysorsjegy vevőknek becses tudomására hozni, hogy **V. sorsjátékban** az első osztály húzása **f. é. november hó 16-án és 17-én** tartatik meg és a következő számok fölarusításomban beszerezhetőek:

1351—1400-ig 28101—28150-ig 45801—45850-ig 73976—74000-ig
3276—3300 32476—32500 46901—46930 76401—76425
8051—8075 34301—34325 48576—48600 78776—78800
6176—6200 34976—35000 51101—51150 82926—82950
14776—14800 38526—38550 52601—52625 87026—87050
16376—16400 39226—39250 64501—64525 91901—91950
25101—25125 39301—39325 68076—68100 92226—92250
56626—26675 45601—45625 68401—68450 95276—95300

Mint hogy már e hó közepén az **V. sorsjáték sorsjegyeinek kiadását** megkezdem, felkérem a t. cz. vevőközönséget, kik a fent felsorolt számokra játszani kívánnak, megrendeléseiket legkésőbb **szeptember 15-ig** hozzám juttassák, mert csak akkor számíthatnak biztosan a megrendelt számra.

Az első osztálynak az ára:

$\frac{1}{1} = 6$ frt, $\frac{1}{2} = 3$ frt, $\frac{1}{4} = 1\frac{1}{2}$ frt, $\frac{1}{8} = 75$ kr.

A megrendelt sorsjegyeknek árát szíveskedjék postautalvánnyal hozzám minél előbb elküldeni, hogy a kívánt sorsjegy-számmal biztosan szolgálhassak.

Teleki Zsigmond Pécselt

a m. kir. szab. osztálysorsjáték fölarusítója.